

प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, सुरेश पांडुरंग रासकर यांनी “ ‘कन्यादान’ आणि ‘पुरुष’ या नाटकांतील नायिकांचा सामाजिक संघर्ष” या विषयांवरील लघु प्रबंधाचे संशोधन कार्य माझ्या मार्गदर्शनाखाली केले असून ते समाधानकारकरित्या पूर्ण केले आहे. त्याने हा लघु प्रबंध स्वतंत्ररित्या लिहिला असून यापूर्वी कोणत्याही विद्यापीठात अन्य परीक्षेसाठी सादर केलेला नाही.

सादर लघु प्रबंध शिवाजी विद्यापीठाच्या एम. फिल. (मराठी) पदवीसाठी सादर करण्यास माझी अनुमती आहे.

दिनांक: ६/१२/२००८

स्थळ : कोल्हापूर

मार्गदर्शक

प्राचार्य डॉ. हरिश्चंद्र निर्मळे

विलिंग्डन महाविद्यालय,

सांगली.

प्रतिज्ञापत्र

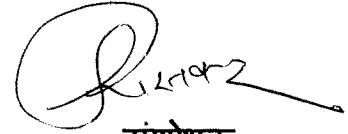
“ ‘कन्यादान’ आणि ‘पुरुष’ या नाटकांतील नायिकांचा सामाजिकसंघर्ष”

या विषयावरील लघु शोधप्रबंध माझे मार्गदर्शक प्राचार्य डॉ. हरिश्चंद्र निर्मळे यांच्या मार्गदर्शनाखाली मी स्वतः पूर्ण केला असून सदर लघु शोधप्रबंध शिवाजी विद्यापीठाच्या एम. फिल. (मराठी) या पदवी परिक्षेसाठी सादर करत आहे.

सदर लघु शोधप्रबंध अथवा त्याचा कोणताही भाग मी अन्य कोणत्याही परीक्षेसाठी सादर केलेला नाही, तसेच विद्यापीठासही सादर केलेला नाही.

दिनांक: ६/१२/२००८

स्थळ : कोल्हापूर

संशोधक

सुरेश पांडुरंग रासकर

अर्पणपत्रिका

“मला शिकण्यासाठी नेहमी प्रोत्साहित करणाऱ्या, माझ्यावर सतत आपुलकीचा, मायेचा वर्षाव करणाऱ्या आणि मला नेहमी समजून घेणाऱ्या माझ्या आज्जीस (कै. कोंडाई उर्फ कोंडाबाई बाबुराव रासकर) सादर अर्पण”

ऋणनिर्देश

विषय निवडीपासून ते प्रबंधिकेच्या पुर्णत्वापर्यंत कामाच्या व्यापातून वेळात वेळ काढत मला मार्गदर्शन करणारे सांगलीच्या विलिंग्डन महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. हरिश्चंद्र निर्मळे हे मार्गदर्शक म्हणून लाभले. त्यांच्या अनमोल मार्गदर्शनातूनच सदर प्रबंधिका साकारली आहे. यामुळे मी त्यांचा अतिशय ऋणी आहे.

आई-वडिल यांनीही माझ्यासाठी जे कष्ट घेतले त्या कष्टाचे प्रबंधिकेच्या रूपात चीज झाले आहे.

डॉ. विश्वनाथ शिंदे, डॉ. रविंद्र ठाकूर, डॉ. कृष्णा किरवले, डॉ. रणधीर शिंदे तसेच डॉ. नंदा कांबळे, डॉ. पद्मा गुरव उर्फ दांडगे डॉ. बाळकृष्ण लळीत, डॉ. सिताराम निघुट, प्रा. श्रीमती दिवटे, डॉ. सिद्धार्थ आगळे, फर्ग्युसनच्या ग्रंथालयाचे ग्रंथपाल श्री. कांबळे सर इ. चे अनमोल सहकार्य लाभले. यामुळे यांचेही ऋण व्यक्त करतो.

मित्र अरविंद हंगरगेकर, नामदेव गपाटे, सुधीर मोरे, डॉसन सांब्रय्या, कांचन मते, रविंद्र दोरकर, गजानन अपिने, सचिन लोढे, विठ्ठल रणदिवे, सचिन अरनाळे, कमलाकर चव्हाण, तात्या (जाधव), योगेश्वर दळवी, विश्वास साबळे, व्यंकट सुर्यवंशी, अविनाश कांबळे इ. ची ही मोठी मदत दरम्यानच्या काळात लाभली म्हणून यांचेही ऋण येथे व्यक्त करतो.

संतोषभाऊ, पोपटभाऊ, तसेच शिवाजी विद्यापीठाच्या पी. जी. विभागातील वरीष्ठ लेखनीक लक्ष्मण रजपूत यांनी केलेल्या मदतीबद्दल यांचाही मी ऋणी आहे.

सुरेश पांडुरंग रासकर

अनुक्रमणिका

प्रकरण	तपशील	पृष्ठ क्र.
	प्रमाणपत्र	II
	प्रतिज्ञापत्र	III
	अर्पणपत्रिका	IV
	ऋणनिर्देश	V
	अनुक्रमणिका	VI - VII
पहिले	मराठी नाटकातील स्त्रीविवाहविषयक समस्या आणि संघर्ष	१ ते २०
	१) प्रस्तावना	१
	२) नाटकातील समस्या - संघर्ष	२
	३) वैवाहिक सामाजिक संघर्षाची मांडणी व स्वरूप.	४
	४) निष्कर्ष	१९
दुसरे	'कन्यादान' आणि 'पुरुष' मधील आंतरजातीय विवाह समस्या आणि संघर्ष.	२१ ते ४४
	१) प्रस्तावना	२१
	२) विजय तेंडुलकर : नाट्य - परिचय	२२
	३) 'कन्यादान'चा विषय	२५
	४) 'कन्यादान'चे कथानक आणि सामाजिक संघर्ष	२६
	५) जयवंत दळवी : नाट्य परिचय	३०
	६) 'पुरुष' चा विषय	३२
	७) 'पुरुष' चे कथानक आणि सामाजिक संघर्ष	३४
	८) निष्कर्ष	४०

तिसरे	'कन्यादान' मधील नायिकेचा सामाजिक संघर्ष (प्रवाहपतित)	४५ ते ६८
	१) प्रस्तावना	४५
	२) आंतरजातीय प्रेमविवाहाविषयी समाजाची मानसिकता	४७
	३) प्रवाहपतित ज्योती	४८
	४) ज्योतीचा सामाजिक संघर्ष	६४
	५) निष्कर्ष	६७
चौथे	'पुरुष' मधील नायिकेचा सामाजिक संघर्ष (विद्रोह)	६९ ते ९०
	१) प्रस्तावना	६९
	२) आंतरजातीय प्रेमविवाहाविषयी समाजाची मानसिकता	७०
	३) विद्रोही अंबिका	७१
	४) अंबिकेच्या सामाजिक संघर्ष	८६
	५) निष्कर्ष	८७
पाचवे	उपसंहार	९१ ते ९८
	१) उपसंहार	९१
	२) निष्कर्ष	९६
	३) परिशिष्टे व संदर्भसूची	९९